

Αἱ «Ἐκκλησιάζουσαι» εἰς τὴν Νέαν Σκηνήν.

⊕ ἦτο ἀδικία, ἂν ἠθέλαμεν νὰ κρίνωμεν τὴν «Νέαν Σκηνήν» ἀπὸ τὴν βιαστικὴν αὐτὴν παράστασιν τῶν «Ἐκκλησιάζουσῶν» τοῦ Ἀριστοφάνους. Οἱ ἐνθυμούμενοι τὰς παραστάσεις τῆς «Ἀλκίσιδος» καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Ἀντιγόνης, ὑπέστησαν τῶντι μεγάλην ἀπογοήτευσιν. Οὔτε αἱ σκηνογραφαίαι, οὔτε αἱ ἐνδυμασίαι, οὔτε ὁ διάκοσμος, οὔτε ἡ ὑπόκρισις οὔτε ἡ μετάφρασις ἦσαν εἰς τὸ ἕψος τῆς «Νέας Σκηνῆς». Ἀλλ' ἀντὶ νὰ τὴν κατηγορήσωμεν διὰ τοῦτο, αἰσθανόμεθα μᾶλλον τὴν ἀνάγκην νὰ τὴν δικαιολογήσωμεν.

Διότι ἐξακολουθοῦμεν νὰ τρέφωμεν ὅλην τὴν ἐκτίμησιν καὶ ὅλην τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ν. Σκηνῆς, καὶ ἀκόμη ὅλην τὴν πεποίθησιν εἰς τὰς δυνάμεις τῆς,—ἐκ τῶν ὁποίων πρώτη βέβαια εἶνε ἡ γνῶσις καὶ ἡ καλαισθησία τοῦ διευθυντοῦ τῆς, καὶ δευτέρα τὸ ἀναμφισβήτητον ἄλγαντον τῶν μυστῶν. Ἀλλ' ἂν δὲν γίνεται τίποτε χωρὶς χρήματα, πολὺ περισσότερον δὲν γίνεται θέατρον. Ὁ κ. Χρηστομάνος καλλίτερος ἀπὸ κάθε ἄλλον κριτικὸν καὶ φωνασκόν, θὰ ἤξευρε πῶς παίζεται μία ἀρχαία κωμῳδία· ἀλλ' ἀφοῦ δὲν εἶχε τὸν καιρὸν καὶ τὰ ὑλικά μέσα, τί καλλίτερον ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ;

—Νὰ μὴ παίξῃ διόλου «Ἐκκλησιάζουσας», θάπαντοῦσαν οἱ αὐστηροί. Ναί, ἀλλ' αἱ «Ἐκκλησιάζουσαι» ἦτο μία μεγάλη ἔλξις διὰ τὸ μέγαλον κοινόν,—ἔστω καὶ ἄνευ κυριῶν,—καὶ τῆς ἔλξεως αὐτῆς εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἡ πτωχὴ «Νέα Σκηνή», τὴν ὁποίαν οἱ Ἀθηναῖοι, μολονότι τώρα δίδει κατὰ προτίμησιν φάρσας, δὲν ὑποστηρίζουν οὔτε ὅπως ἄλλοτε, ὅταν εἶδιδε κατὰ προτίμησιν ἔργα σοβαρώτερα.

Ἔϊνε σύμπτωσις τοῦτο; εἶνε εἰρωνεΐα; εἶνε σκληρὸν δίδαγμα διὰ τοὺς ὑποτιμῶντας τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἐκλεκτοῦ κοινοῦ καὶ νομίζοντας,—ὅπως τὸ νομίζουν, φαίνεται, οἱ σύμβουλοι τοῦ κ. Χρηστομάνου,—ὅτι ἂν ὁ πολὺς κόσμος γελᾷ καὶ χειροκροτῇ περισσότερον μίαν φάρσαν, τοῦτο σημαίνει ὅτι καὶ ὁ καλὸς κόσμος ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὴν «Νέαν Σκηνήν» ὄλο φάρσας;

Δὲν ἠξέεργω. Ἦθελα μόνον νὰ ἐξηγήσω πῶς αἱ «Ἐκκλησιάζουσαι» ἐδόθησαν τόσον βιαστικὰ καὶ ἐκ τῶν ἐνότων. Τοῦτο ἐξέπληξε δυσαρέστως τοὺς μὴ γνωρίζοντας τὰ πράγματα· ἀλλ' οἱ γνωρίζοντες τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς Ν. Σκηνῆς, θὰ ἐξέπλησσοντο ἀπ' ἐναντίας ἂν ἔβλεπαν αἴφνης τὸν πλοῦτον, τὴν ἀκρίβειαν, τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν μελέτην καὶ τὴν εὐσυνειδησίαν τῶν παλαιωτέρων παραστάσεων. Διότι αὐτοὶ ἠξέεργαν καλά, ὅτι ἄλλο ἀπὸ τὰς χονδροειδεῖς ἐκεῖνας σκηνογραφίας, καὶ τὰ πτωχὰ ἐνδύματα, καὶ τὴν ἀτελεῖ ἕνεκα τῆς σπουδῆς ὑπόκρισιν, ἡ «Νέα Σκηνή» δὲν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ κάμῃ.

Ἐπόνεσεν ἡ ψυχὴ μου, ὅταν εἶδα εἰς μίαν γωνίαν τοῦ θεάτρον τὸν κ. Χρηστομάνον, μόνον, μελαγχολικόν, μὲ ἀόρατα δάκρυα εἰς τὰ μάτια, νὰ παρακολουθῇ τὴν παράστασιν. ὦ, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνου, ὁ ὁποῖος ἠναγκάσθη νὰ γονατίσῃ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, ἐπονοῦσε τὴν ὥραν ἐκείνην πολὺ, πολὺ σκληρότερα.

Και τώρα τί θέλετε; Να κρίνω τὴν μετάφρασιν;
τοὺς ἠθοποιούς; τὴν ὑπόκρισιν; τὴν μουσικὴν;

Ὅχι, σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀφίσετε ἤσυχον.

Ἔνα πράγμα μόνον ἤθελα νὰ εἶπω, καὶ πῶς ἤθελα
νὰ εἶχα τὴν φωνὴν ἰσχυράν! Ἡ Νέα Σκηνὴ», χω-
ρὶς ὑλικά μέσα, χωρὶς ὑποστήριξιν, χωρὶς χοήματα,
δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως. Ἡ «Νέα Σκηνὴ», ἄς το ἐν-
νοήσουν καλὰ ὅλοι — καὶ ὁ κ Χρηστομάνος, ἂν ποτε
τὸ ἐλησμόνησε καὶ ἤλπισε ὁ ἴδιος, ἡ «Νέα Σκηνὴ»
δὲν εἶνε κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρησις. Δὲν εἶνε θέατρον
διὰ νὰ ἐλκύῃ τὸ πλῆθος καὶ νὰφίνη κέρδη Ἀφρότου
ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν της αὐτό, ἔπασεν ἔξω. Διότι δὲν
ἀντέχει εἰς τὸν συναγωνισμὸν τῆς προστυχίας εἰς τοῦτο
τὰ ἄλλα θέατρα τὴν ἀφίνουν ὀπίσω καὶ τὴν δείχνουν
περιττήν. Ὁ κόσμος πάλιν ποῦ ἐννοεῖ εἶνε τόσον ὀλίγος
ἐδῶ, ὥστε καὶ ὅλην τὴν καλὴν διάθεσιν ἂν ἔχη δὲν ἀρ-
κεῖ διὰ νὰ τὴν ζήσῃ μὲ τὸ εἰσιτήριον. Θέλει νὰ ζήσῃ;
Ἄς προσπαθήσῃ νὰ ὑποστηριχθῇ διαφορετικά, ἄς
ἐξεύρω, τὰ μέσα, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ὅπως ἄρχισε,
διὰ νὰ κάμῃ ἐκεῖνα τὰ ὠραῖα πράγματα, τὰ ὁποῖα
ἐλκύουν τὴν ἐκτίμησιν τῶν ὀλίγων, καὶ δὲν ἐπιβάλ-
λονται εἰς τοὺς πολλοὺς παρὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ
μὲ τὸν καιρὸν. Αὐτὴ εἶνε ἡ ὑψηλὴ, ἡ μεγάλη, ἡ
ἐθνικὴ ἀποστολὴ της. Θὰ εὑρεθῇ κανένας πλούσιος
φιλόπατρις καὶ φιλόμουσος τόσον, ὥστε νὰ γίνῃ ὁ
χορηγὸς τῆς θεατρικῆς αὐτῆς ἀναγεννήσεως; Ἡ «Νέα
Σκηνὴ» ὑπάρχει. Οἱ πλούσιοί μας θὰ φροντίζουν μόν-
νον διὰ νοσοκομεῖα καὶ φρενοκομεῖα; Ἡ «Νέα Σκηνὴ»
ναυάγει, ὅπως ὅλα τὰ καλὰ καὶ ὠραῖα εἰς τὸν δυσ-
τυχῆ αὐτὸν τόπον.

Φ*